

8.1. Ettevalmistus kaitse- ja riskitegurite analüüsiks - lapse abivajadust mõjutavate muustrite kaardistamine

Lapse heaolu valdkonna peatükis tõime välja, et lastekaitsetöötaja peab abivajaduse hindamiseks vajamineva informatsiooni kogumisel hoiduma hüpoteeside loomisest. Kaitse- ja riskitegurite analüüsi ettevalmistavas etapis on hüpoteeside loomisel seevastu oluline roll. Hüpoteese on võimalik käsitleda kui erinevate tegurite omavahelist seostamist, mille tulemusena tekib võimalik põhjendus lapse abivajadusele või probleemi olemusele ja olemasolule. Hüpoteeside loomisel on oluline jälgida, et loodavaid hüpoteese on võimalik faktiliselt tõendada või hoopis ümber lükata. Hüpoteeside loomisel ja muustrite tuvastamisel on abiks järgmised küsimused:¹⁵

1. Kuidas lapse arenguvajaduse kaitse- ja riskitegurid teineteist mõjutavad?
2. Kuidas mõjutavad lapse arenguvajadused vanemlust?
3. Kuidas vanemluse kaitse- ja riskitegurid teineteist mõjutavad?
4. Kuidas pere ja keskkonna tegurid teineteist mõjutavad?
5. Kuidas mõjutavad vanemluse valdkonnad lapse arenguvajadusi?
6. Kuidas mõjutavad pere ja keskkonna tegurid vanemlust?

Mustrite tuvastamisel on oluline jälgida ka asjaolude ilmumise kronoloogiat, mis aitab täpsemalt tuvastada valdkondade omavahelised võimalikud seosed. Muustrite kaardistamisel on abiks lähtumine tegurit iseloomustavatest tunnustest: kõikehõlmavusest, muutumisvõimest, sagedusest, kestusest ja ebatavalisusest (vt Joonis 6).¹⁵ Näiteks kui vanemluse valdkonnas esinev tegur juhtub sageli ning on olemuselt kõikehõlmav, mõjutades ka lapse teisi heaolu valdkondi, siis on vajadus tegurit põhjalikumalt uurida. Lapse abivajadust mõjuvate tegurite analüüsimine võimaldab mõista, millistes olukordades, kui sageli, millises ulatuses esil olevad tegurid mõjutavad lapse heaolu ja pere toimimist.

Joonis 6. Tegurit iseloomustavad tunnused

Seega kaitse- ja riskitegurite analüüsi alguses loob lastekaitsetöötaja olemasolevale faktilisele informatsioonile tuginedes võimalikud hüpoteesid ning tagab, et esitatavaid hüpoteese on võimalik tõendada. Seejärel kaardistab lastekaitsetöötaja ära erinevate tegurite omavahelised võimalikud seosed ja mustrid.

¹⁵ Bentovim, A., Cox, A., Bingley Miller, L., Pizzey, S. and Tapp, S. (2014) The Safeguarding Children Assessment and Analysis Framework. York: Child and Family Training.